

простими у застосуванні і не потребують інших здібностей, окрім аналітичних. До таких методів належить і криміналістичний аналіз.

Використання вказаного та інших зазначених методів потребує обізнаності щодо їх можливостей, певних практичних навичок, наявності необхідної літератури, методичних рекомендацій і доступу до них всіх працівників, кому доводиться займатися розкриттям та розслідуванням злочинів. На сьогодні залишається відчутним брак такої літератури, у тому числі з криміналістичного аналізу, що потребує якнайскорішого вжиття відповідних заходів щодо виправлення такого становища з метою забезпечення належних умов для ефективного розкриття та розслідування злочинів.

Список бібліографічних посилань: 1. Черноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія / Ю. М. Черноус. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с. 2. Настольная книга следователя. Расследование преступлений против личности (убийство, торговля людьми) : научно-методическое пособие: / под ред. А. И. Дворкина, А. Б. Соловьева. – М.: Издательство «Экзамен», 2007. 589 с.

Раїса Михайлівна БАЛАЦ,

*Ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5871-8344>.*

Науковий керівник:

Інна Анатоліївна Строк,

*Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу
та організації досудового слідства факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0423-714X>*

ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Протидія злочинності – найважливіша функція держави. Головним та актуальним питанням будь-якого суспільства є проблема запобігання злочинам. Профілактична функція кримінального судочинства, одночасно з іншими завданнями, є об'єктивно зумовленою потребою суспільства та органів досудового розслідування Національної поліції України. Соціальна, економічна і політична обстановка, що склалась на сьогодні в Україні, яскраво свідчить про загострення

криміногенної ситуації.

Попередження (запобігання) злочинів є однією з важливих цілей юридичних наук, зокрема: кримінального процесу, криміналістики та кримінології, а також тісно пов'язані з практичною діяльністю щодо розкриття та розслідування кримінальних правопорушень під час досудового розслідування, охороною прав і законних інтересів громадян, передбачених Конституцією України.

Під профілактикою злочинів слід розуміти діяльність державних органів, громадських організацій, формувань і окремих громадян з виявлення і усунення причин і умов злочинів та умов, які їм сприяють, а також вжиття відповідних заходів до конкретних осіб для подолання або нейтралізації їх негативних поглядів, звичок, намірів. Профілактика, запобігання і покладання краю злочинам є трьома видами (напрямами) попереджувальної діяльності. Звідси – поняття «попередження злочинів» є загальним. Так, під попередженням злочинів розуміється система методів і заходів, спрямованих на виявлення і усунення причин, що попереджають злочини, та умов, які їм сприяють (профілактика), а також недопущення (запобігання і покладання краю) вчиненню злочинів конкретними особами, поведінка яких свідчить про таку можливість та її перевиховання.

Одним з основних напрямів протидії злочинності є її запобігання. Значення запобігання кримінальним правопорушенням визначається тим, що воно є найбільш гуманним та ефективним засобом підтримки правопорядку, забезпечення безпеки суспільства тощо. Однак, існує розрізнена система нормативно-правових актів, де закріплено регулювання запобіжної діяльності органів Національної поліції України.

Однак, на сьогоднішній день, інститут запобігання кримінальним правопорушенням у кримінальному процесі не впроваджено до чинного КПК України. Дискусійність питання щодо впровадження інституту запобіжної діяльності у кримінальному процесі, зокрема під час досудового розслідування кримінального провадження підтверджується чималими науковими працями вчених, які в своїх роботах досліджували потребу щодо необхідності вищезазначеного інституту. Головна ідея запобіжної діяльності полягає у виявленні причин та умов вчиненого кримінального правопорушення, вжитті певних заходів щодо їх усунення, перешкоджанню нових, ймовірних епізодів вчинення кримінального правопорушення й усвідомлення правопорушником моральної та правової відповідальності за вчинені дії. Отже, на нашу думку, слід запровадити до чинного КПК України інститут запобігання кримінальним правопорушенням та закріпити його у формі

процесуального документу як подання. Зазначене подання слід надсилати для виконання у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі про вжиття заходів щодо усунення виявлених причин та умов вчинення кримінального правопорушення. Необхідно закріпити цей процесуально-запобіжний засіб у ст. 40 -1 КПК України, наступного змісту: «Слідчий, прокурор, орган дізнання, дізнавач встановивши причини і умови, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, мають право внести у відповідний державний орган або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення цих причин і умов. З метою належного виконання зазначеного процесуально-запобіжного засобу слід встановити певний термін для виконання, вжити необхідних заходів і про результати повідомити особу, яка надіслала це подання не пізніше як у 15-денний строк». Цим самим, в свою чергу покласти обов'язок виявлення причин та умов вчинення кримінального правопорушення та вжиття заходів щодо їх усунення на дізнавача, слідчого під час розслідування кримінального провадження. Отже, передумови для запровадження в Україні інституту запобіжної діяльності на досудовому розслідуванні існують вже певний період часу. Однак, повноцінного впровадження цей інститут не отримав, що зумовлює цікавість наукових поглядів щодо нього. Втім, підняті питання не є остаточними і підлягають окремому дослідженню або науковому вивченню. Пропоную учасникам науково-практичної конференції прийняти участь у обговоренні піднятих питань та наданих пропозицій.

Сергій Сергійович БАНДУРКА,

*ph.D. (Право), докторант відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ,
адвокат Акціонерного товариства «КРЕДЕНС»;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8890-1126>*

АДВОКАТУРА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

За час дії воєнного стану в діюче кримінальне процесуальне законодавство внесено низку змін, обумовлених агресією російської федерації проти України.

Статтею 615 кримінального процесуального кодексу України передбачено особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або в районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки